

Załącznik IV część M Rozporządzenia 2019/2072, zmienionego Rozporządzeniem 2021/2285

RAN/ang. RNQP w odniesieniu do materiału rozmnożeniowego roślin sadowniczych i do roślin sadowniczych przeznaczonych do produkcji owoców z rodzaju *Actinidia* Lindl. innego niż nasiona

SPIS TREŚCI

BAKTERIE	1
<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i>	1

BAKTERIE

Agrofag regulowany (RAN/RNQP)		<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i>
Rośliny żywicielskie	wskazane w przepisach rozporządzenia 2019/2072/WE zmienionego rozporządzeniem 2021/2285/WE	aktinidia (<i>Actinidia</i> Lindl.); najważniejszymi żywicielami z tego rodzaju są: aktinidia ostrolistna (<i>A. arguta</i>), aktinidia chińska (<i>A. chinensis</i>), aktinidia smakowita (<i>A. deliciosa</i>) i aktinidia pstrolistna (<i>A. kolomikta</i>);
	Inne	altermantera krokodylowa (<i>Alternanthera philoxeroides</i>), paulownia puszysta (<i>Paulownia tomentosa</i>) i włośnica zielona (<i>Setaria viridis</i>),

Wykrycia w Polsce (często/sporadycznie/nie wykrywane)		nie wykrywane dotychczas na roślinach rosnących w Polsce ani nie przechwytywany w materiale z importu; występuje w Ameryce Południowej, Azji Południowo-Wschodniej, Australii, Nowej Zelandii i na południu Europy;
Czy jest możliwość zadomowienia w Polsce (TAK/NIE)		TAK – ze względu na warunki klimatyczne i obecność roślin żywicielskich;
Lustracje wizualne	objawy porażenia	na roślinach: brązowe przebarwienia pąków, pojawianie się na liściach ciemnobrązowych kanciastych plam z żółtymi otoczkami; oraz występowanie raków na pniach i gałęziach, z których sączy się sok roślinny i wyciek bakteryjny; początkowo wyciek ten na gałęziach i pniach ma zabarwienie od białego do czerwonego, natomiast z czasem przyjmuje zabarwienie czerwono-brązowe, co jest najwyraźniej widocznym objawem porażenia; po usunięciu kory z porażonych gałęzi i pni widoczne jest zbrązowienie tkanek; z czasem następuje zasychanie liści, zahamowanie rozwoju owoców, obumieranie gałęzi i śmierć drzewa;
	terminy kontroli objawów	na roślinach: w sezonie wegetacji (od wiosny do jesieni, chociaż wyciek bakteryjny z konarów i pni można obserwować już późną zimą);
Pobieranie prób (termin, materiał do prób)		w uprawach roślin, punktach obrotu materiałem roślinnym, parkach, ogrodach, zieleni miejskiej: pobieranie materiału z objawami porażenia: roślin (materiał szkółkarski i rośliny nie przeznaczone do sadzenia) oraz ulistnionych gałęzi (od wiosny do jesieni);

Fotografie objawów porażenia

Objawy porażenia przez *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* na aktinidii: występowanie na liściach ciemnobrązowych kanciastych plam z żółtymi otoczkami (po lewej) i pojawianie się na pniu drzewa raków, z których sączy się czerwono-brązowy wyciek bakteryjny (fot. Plant Protection Service of Emilia-Romagna region (Włochy), <https://gd.eppo.int/taxon/PSDMAK/photos>).

Objawy porażenia przez *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* na aktinidii: brązowienie tkanek gałęzi po usunięciu kory (po lewej) i pojawianie się białego wycieku bakteryjnego na młodej gałęzi (fot. Plant Protection Service of Emilia-Romagna region (Włochy), <https://gd.eppo.int/taxon/PSDMAK/photos>).

Dobre praktyki, środki i inne działania podejmowane, aby zapobiegać występowaniu i rozprzestrzenianiu się agrofaga.

Uwaga:

- realizacja części wskazanych działań powinna odbywać się z przestrzeganiem także innych stosownych przepisów prawnych (np. przepisów ppoż podczas spalania, czy przepisów dot. odpadów),
- w przypadku wykrycia agrofaga regulowanego przepisami w zakresie zdrowia roślin, PIORiN określa środki zwalczające i zapobiegające jego rozprzestrzenianiu się, zgodnie z przepisami

1. Stosować do sadzenia rośliny z rodzaju *Actinidia* zaopatrzone w paszport roślin.
2. W przypadku sprowadzania roślin aktinidii pochodzących z państw/obszarów o dużym zagrożeniu wystąpienia bakterii w Azji (Chiny, Japonia, Korea), Ameryce Południowej (Argentyna, Chile), w Australii i Nowej Zelandii oraz Europie (Francja, Grecja, Hiszpania, Portugalia, Słowenia, Szwajcaria, Turcja i Włochy) a także z innych rejonów kraju, korzystnie jest uprawiać je w izolacji od innych roślin aktinidii, a procesy pielęgnacyjne/uprawowe wykonywać odrębnie od pozostałych roślin (np. w ostatniej kolejności, z zastosowaniem zasad higieny). Warunki izolacji w poszczególnych miejscach produkcji powinny być dostosowane do systemów uprawy, tak aby zapobiegać ewentualnemu rozprzestrzenianiu się agrofaga.
3. W przypadku uprawy roślin w pojemnikach, przed rozpoczęciem uprawy przeprowadzić dezynfekcję pojemników i odkażanie podłoża.
4. Przeprowadzać zabiegi higieniczne w uprawach, takie jak usuwanie nadmiernych przyrostów, unikanie powstawania na roślinach dużej liczby zranień, itp.
5. Po przycince gałęzi roślin z rodzaju *Actinidia*, celem byłoby niszczenie gałęzi i innych odpadów powstałych w trakcie tych czynności przez spalenie. Dezynfekować sprzęt stosowany do przycinki drzew oraz środki transportu wykorzystywane do transportu gałęzi i odpadów
6. W uprawach, punktach obrotu materiałem roślinnym itp. celem byłoby usuwanie i niszczenie obumierających roślin z rodzaju *Actinidia* przez spalenie. Podobnie, niszczyć inne odpady powstałe w trakcie prac uprawowych/pielęgnacyjnych i czyścić oraz dezynfekować sprzęt.
7. Powstałe po zabiegach pielęgnacyjnych rany celowo jest zabezpieczyć maścią ogrodniczą najlepiej z dodatkiem środków grzybobójczych
8. Regularnie prowadzić lustracje drzew z rodzaju *Actinidia* w uprawach roślin, parkach, zieleni miejskiej, ogrodach, punktach obrotu materiałem szkółkarskim itp. na obecność objawów wywołanych przez *P. syringae* pv. *actinidiae*. W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofaga należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN).